

ere
aftalemodeller
EU-dom
forhandlingsystem
nordiske
fastholdelse
arbejdskraft
enskommst
EU
magisterarbejde
globalisering
polske
outsourcing
forhandling
europæisk
uddannelse

FAOS

beretning 2014

SOCIOLOGISK INSTITUT
KØBENHAVNS UNIVERSITET

FAOS beretning 2014

Copyright 2014 FAOS

Printed in Denmark 2015

ISBN 978-87-93320-05-5

ISSN (tryk) 1904-8815

ISSN (online) 1904-8823

Tekst og redigering: Nanna Stærmosé

Layout: Ribergård & Munk

Tryk: Nofoprint a/s, Helsingør

Oplag: 500 eks.

FORORD **Nyt forskningsprogram og ny beretning**

FAOS indledte i 2014 et nyt femårigt forskningsprogram fordelt på fem forskningsområder. I tråd med det har vi valgt at skabe et nyt format for FAOS' årsberetning. Det betyder et stærkere fokus på vigtige resultater og hovedbegivenheder i året, der gik, fremfor en detaljeret gennemgang af samtlige aktiviteter. Vi ønsker med den nye beretning at formidle FAOS' resultater let og overskueligt. Derfor har vi blandt andet valgt at bruge korte tekster, flere billeder og grafikker, der beskriver antal downloads, besøg på hjemmesiden, mediehits og andre relevante benchmarks, der viser omfang og gennemslag af vores forskning.

Forskningsprogrammet er hjørnesteinen i FAOS' virke. Derfor vil der også i denne beretning være en gennemgang af årets aktiviteter indenfor programmets fem forskningsområder. Der vil ikke være tale om en detaljeret gennemgang – kun særlige publikationer, tiltag og bevillinger vil blive nævnt. Udover dette og de omtalte benchmarks indgår en række enkelthistorier om resultater og hændelser, som fik særlig betydning for os i 2014.

Allerede her skal det nævnes, at det var særligt glædeligt, at det lykkedes to FAOS-medarbejdere, Jens Arnholtz og Christian Lyhne Ibsen, at opnå postdoc-bevillinger fra Det Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og for Jens' vedkommende tillige en eliteforskerbevilling oveni. Dette sikrer mulighed for ro og fordybelse for de enkelte medarbejdere i de kommende år og er samtidig en anerkendelse af FAOS-forskere, der kommer hele centeret til gode. Akademisk anerkendelse af FAOS ligger også bag, at vi i 2014 blev en del af et internationalt netværk med særligt fokus på ph.d.-studerende.

Vedrørende formidlingen af FAOS' forskning og optræden i medierne kan vi konstatere et forsat stort gennemslag, hvilket især kom til udtryk i forbindelse med større begivenheder som overenskomstfornyelsen på det private arbejdsmarked, ligesom den forsatte debat om udenlandsk arbejdskraft også gav anledning til, at FAOS-forskere blev flittigt citeret i pressen.

Som nævnt startede vi i 2014 på et nyt femårigt forskningsprogram. Den grundlæggende finansiering af dette program er blevet sikret af bevillinger fra Industriens Uddannelses- og Samarbejdsfond, Dansk Arbejdsgiverforening, LO, Dansk Erhverv, HK/Privat, HK Handel, Bygge- og Anlægsbranchens Uddannelsesfond og Beskæftigelsesministeriet. Vi vil gerne benytte lejligheden til at takke alle for denne støtte. Også en tak til Københavns Universitet og Sociologisk Institut, der danner rammen om vores forskningscenter.

Vi ser frem til et forsat godt samarbejde med alle nævnte parter.

København, oktober 2015

Søren Kaj Andersen
centerleder, lektor, ph.d.

Mikkel Mailand
forskningsleder, lektor, ph.d.

Forord	1
Indholdsfortegnelse	3
Det skete i 2014	5
FAOS i medierne	15
Økonomi	21
Nyt forskningsprogram	25
Forskningsområde 1-5	26
Forskningsområde 1: Regulering på sektor- og nationalt niveau	27
Forskningsområde 2: Arbejdsmarkedsorganisationerne	31
Forskningsområde 3: Virksomhedsniveauet	35
Forskningsområde 4: Arbejdsmigration	39
Forskningsområde 5: EU-reguleringen	43
FAOS-ansatte	48
Oversigt over udgivne publikationer 2014	49

DET SKETE I 2014

Postdoc-bevillinger

Postdoc-bevillinger gives til yngre forskere med det formål at give de bedste betingelser for at levere markante forskningsresultater på et højt internationalt niveau. Postdoc-bevillinger tildeles udelukkende ansøgere, der har opnået en ph.d.-grad.

KILDE: UFM.DK

To postdoc-bevillinger til FAOS

I 2014 blev Jens Arnholtz og Christian Lyhne Ibsen fra FAOS tildelt hver en postdoc-bevilling, på godt to millioner kroner. Pengene skal bruges til at kaste nyt lys over EU's stigende involvering i medlemslandenes regulering af løn og arbejdsgivernes incitament til at være med i en arbejdsgiverforening.

Hvorfor kan EU pludselig blande sig i de enkelte landes lønniveau?

Mange EU-lande har de seneste år oplevet at få anbefalinger og henstillinger fra Bruxelles, om hvordan de skal behandle løn og lønregulering. Det er en udvikling, der rejser spørgsmål, fordi løn traditionelt har været et nationalt anliggende, og noget som EU absolut ikke skulle røre ved.

Jens Arnholtz ønsker med sit postdoc-projekt at undersøge EU's involvering i reguleringen af de nationale lønniveauer.

I EU-traktaten står der udtrykkeligt, at unionen ikke må blande sig i medlemslandenes fastsættelse og regulering af løn. Men i kølvandet på gældskrisen har EU med den såkaldte Six Pack og Europlus-pagt fået udvidet sine beføjelser på dette område. Det betyder, at der i stigende grad kan blive stillet krav til det enkelte lands lønniveau, hvis EU skønner, at det pågældende lands lønomkostninger er for høje. Det centrale spørgsmål er derfor, hvordan det er gået til, at EU i stigende grad har fået mulighed for at blande sig i spørgsmål om løn og lønregulering hos medlemslandene?

For at forstå denne udvikling sætter Jens Arnholtz' projekt fokus på, hvilken rolle specifikke nøglepersoner – også kaldet kompetente sociale aktører – har spillet i forandringsprocessen.

Projektet er planlagt til at begynde i 2016.

Hvorfor er arbejdsgivere med i en arbejdsgiverforening?

Gennem de seneste tre årtier er opbakningen til arbejdsgiverforeninger faldet betydeligt i Vesteuropa. Organiseringen blandt danske arbejdsgivere er stabil, men betyder det, at den europæiske tendens ikke rammer os? Spørgsmålet er vigtigt, fordi arbejdsgiverorganisationerne er en vigtig hjørnesteen i den danske model. Svækkes de, svækkes modellen.

Christian Lyhne Ibsen ønsker med sit postdoc-projekt at undersøge, hvorfor arbejdsgivere vælger at være med i en arbejdsgiverforening.

Arbejdsgiverforeninger har haft afgørende betydning for den kollektive regulering af arbejdsmarkedet i de Vesteuropæiske lande i det 20. århundrede.

Projektets hovedtese er, at arbejdsgivere konstant overvejer, hvordan deres medlemskab kan styrke deres konkurrenceevne, og at disse overvejelser er med til at påvirke indholdet af medlemskabet. Denne tese efterprøves hos svenske og danske arbejdsgivere i forskellige brancher i den private sektor.

Projektet blev sat i gang 1. juni 2015.

FOTO: THOMAS TRANE PETERSEN

Jens Arnholtz.

FOTO: THOMAS TRANE PETERSEN

Christian Lyhne Ibsen.

Prestigefyldt bevilling til FAOS-forsker

Jens Arnholtz fra FAOS modtog i 2014 den fornemme Sapere Aude-bevilling. Det giver mulighed for at have endnu større ambitioner for fremtiden, siger han.

Et prestigefyldt skulderklap på godt en halv million kroner giver rygvind til FAOS-forsker Jens Arnholtz. I 2014 var han blandt de få udvalgte, der modtog Det Frie Forskningsråds Sapere Aude forskertalent-bevilling. Det er en stor anerkendelse, der, som Jens Arnholtz selv udtrykker det, giver mulighed for at have endnu større ambitioner for fremtiden.

Blandt andet kan bevillingen være med til at styrke Jens Arnholtz internationale netværk.

”Jeg får lejlighed til at komme i dialog med internationale topforskere indenfor mit felt og skabe fremtidige samarbejdsrelationer,” siger Jens Arnholtz.

Der hvor der kan opstå nye samarbejdsrelationer er ved et forestående forskerseminar, som en del af pengene skal bruges til. Her vil FAOS samle forskere fra hele verden i København. Og så kan Jens Arnholtz se frem til et firemåneders ophold på Centre européen de sociologie et de science politique i Paris, hvor der sidder flere topnavne inden for Jens’ forskningsfelt.

Sapere Aude-forskningstalentbevilling uddeles årligt til cirka 40 unge forskertalenter på tværs af alle forskningsområder på danske universiteter.

Om Sapere Aude-bevilling

Sapere Aude-bevillinger uddeles af Det Frie Forskningsråd med det formål at bringe dansk forskning endnu højere op i den internationale elite.

Der findes tre bevillinger, hvoraf forskningstalentbevillingen er den ene.

Den gives udelukkende til forskere, der forinden har modtaget Det Frie Forskningsråds postdoc-stipendium.

KILDE: UFM.DK

Om Jens Arnholtz

Alder: 38 år
Adjunkt, Ph.d.

Jens Arnholtz forsker i, hvordan det europæiske arbejdsmarked skabes. Han fokuserer således både på europæisk arbejdsmigration og EU regulering på arbejdsmarkedsområdet. I øjeblikket fokuserer han på udstationerede arbejdstagere i den danske bygge- og anlægsbranche.

Hans forskning har tidligere handlet om den politiske og juridiske regulering af udstationering på EU niveau, men i de kommende år vil Jens’ forskning handle om EU’s stigende involvering i og regulering af lønfastsættelse under den nye økonomiske styringsstruktur på EU-niveau.

Jens Arnholtz har været ansat ved FAOS siden 2006

FAOS med i eksklusivt netværk

FAOS kom i 2014 med i eksklusivt, internationalt ph.d.-netværk. En klar blåstempling, lyder det fra centerleder Søren Kaj Andersen.

FAOS skal være vært ved det årlige netværksmøde i 2016

I 2014 blev FAOS optaget i et af de mest prestigefyldte, internationale ph.d.-netværk indenfor arbejdsmarkedsforskning.

”Det er en klar blåstempling af vores arbejde, og vi er meget tilfredse med at være kommet med”, siger Søren Kaj Andersen, centerleder ved FAOS.

Netværket rummer nogle af de mest betydningsfulde universiteter og forskningsenheder indenfor forskning i kollektive forhandlinger og organisationsudvikling. FAOS har i flere år arbejdet for at komme med i netværket, der har det som et erklæret mål at være for en nøje udvalgt og begrænset skare.

Ph.d.-ere bliver udfordret

Grundtanken med netværket er, at ph.d.-studerende ved et årligt seminar præsenterer deres resultater for de internationale forskerkolleger. Det indbefatter blandt andet kritik og gode råd fra seniorforskere i netværket. Det giver de yngre ph.d’ere mulighed for at blive udfordret af ældre, garvede kolleger og diskutere deres forskning med nogle af de ypperste kapaciteter indenfor feltet. ”Det er vigtigt både for at sikre kvaliteten i de ph.d.-studerendes arbejde, og i den vejledning som vi mere erfarne forskere tilbyder,” siger Søren Kaj Andersen.

Netværket giver samtidig unge forskere rig mulighed for at knytte kontakter til forskerkolleger i vigtige forskningsmiljøer i Europa og USA. Netværket kan således også være med til at bane vejen for et udlandsophold, eller tiltrække udenlandske ph.d.-studerende til FAOS, som da vi i foråret 2014 havde fornøjelsen af at have gæsteforsker, ph.d.-studerende Anna Mori fra Universitet i Milano på besøg. Overordnet skal deltagelsen i dette netværk ses som udtryk for FAOS’ ambitioner om at styrke sine internationale relationer. Det handler her også om, at seniorforskere mødes regelmæssigt, samarbejder om tværnationale projekter, søger fælles finansiering samt publicerer internationalt i fællesskab.

Netværket består af:

Industrial Relations Research Unit, Warwick Business School, University of Warwick, UK.

Amsterdam Institute for Advanced Labour Studies (AIAS), University of Amsterdam, The Netherlands.

Institute of Labour Economics and Industrial Sociology (LEST), Aix-Marseille Université, France.

Doctoral School of Political Science, Public Policy, and International Relations, Central European University (CEU), Hungary.

Employment Relations and Organisational Behaviour (EROB) (Department of Management), the London School of Economics and Political Science (LSE), UK.

Institute for Labour Law and Industrial Relations in the European Union (IAAEU), University of Trier, Germany.

Department of Social and Political Sciences, University of Milan, Italy.

Department of Labor Relations, Law, and History, Cornell University, USA.

Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier, FAOS, Department of Sociology, University of Copenhagen, DK.

Atter stor tilslutning til FAOS' sommeruniversitet

Kurset *Den danske model – under udvikling eller afvikling løber over en uge i august*

Kurset er skræddersyet til ansatte i fagforeninger, arbejdsgiverforeninger, ministerier og styrelser eller andre fagprofessionelle med praktisk erfaring fra arbejdsmarkedsområdet

Undervisningen veksler mellem forelæsning, gruppearbejde og diskussion

Kurset er tilrettelagt af FAOS-forskerne Anna Ilsøe og Steen E. Navrbjerg, der også, i samarbejde med de øvrige FAOS-forskere, står for undervisningen

FAOS var i 2014 for anden gang en del af KU's sommeruniversitet. I en uge diskuterede 28 deltagere ivrigt den danske model og blev klogere på de udfordringer og muligheder modellen står overfor.

Der blev diskuteret, stillet spørgsmål og grinet, da FAOS i august inviterede til en uges vidensmaraton om den danske model. FAOS-forskere Anna Ilsøe og Steen E. Navrbjerg havde kridtet banen op og stod klar med den nyeste viden ledsaget af relevante cases. Deltagerne lod til gengæld nysgerrighed, undren og spørgsmål få frit løb ugen igennem og blev dermed fyldt op af ny og brugbar viden.

”Jeg kendte til grundteoriene og praksis omkring den danske model, og nu har jeg fået min viden ført up to date,” sagde Bo Sandberg, der er cheføkonom i Dansk Byggeri, efterfølgende til arrangørerne.

Deltagerne var en god blanding af folk fra både lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer. Udover en gennemgang af hjørnestenene i den danske model blev deltagerne præsenteret for forskellige cases blandt andet om det vanskelige forløb op til overenskomstforhandlingerne i 2013, de kuldsejlede trepartsforhandlinger i 2012 og danske virksomheders brug af øst- og centraleuropæisk arbejdskraft.

”Formålet med kurset var, at deltagerne skulle opnå en dybere forståelse af modellens kernelementer og deres status anno 2014,” siger Anna Ilsøe.

Ud fra deltagerens tilbagemeldinger kom FAOS et pænt stykke over målstregen.

”Vi har fået rigtig mange positive tilbagemeldinger fra kursisterne, hvilket gør, at vi naturligvis udbyder kurset igen i 2015,” siger Anna Ilsøe.

Kurset var en del af Copenhagen Summer University 2014 på Københavns Universitet og var et af de mest populære kurser, der blev udbudt sidste år.

EU udvider rapportering om arbejdsmarkedet

I 2014 oprettede EU et nyt samlet observatorie, EurWORK, der skal følge det europæiske arbejdsmarkeds udvikling. FAOS er Danmarks bidragsyder til forskningen.

På det årlige netværksmøde hos The European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Eurofound, i marts 2014 blev det besluttet at fusionere de to observatorier European Industrial Relations Observatory, EIRO –og European Working Conditions Observatory, EWCO.

Tanken bag det nye observatorie EurWORK er at levere en bredere vifte af information end tidligere. Det betyder, at der i dag også bliver formidlet om arbejdsmarkeds- og socialpolitik og om forhold som tidligere lå mest under Eurofound's 'Living Conditions'.

Nye former for analyser, rapporter og artikler er også blevet introduceret. Blandt andet kommer der nu en kvartalsrapport, hvor de nationale centre følger op på begivenheder, tiltag og forskning indenfor forskellige fastlagte områder af arbejdsmarkedet. Her har overenskomstforhandlinger stadig en central plads.

Vigtig viden

Siden oprettelsen af EIRO i 1997 har det været det største og mest benyttede netværk under Eurofound. I 1997 var EIRO det eneste observatorium af sin art i Europa, og netværket blev fra starten en stor succes. Nationale centre i de daværende 15 EU-lande plus Norge rapporterede månedligt om centrale emner som overenskomstforhandlinger, udvikling i løn og arbejdstid, samarbejdet på virksomhederne og relationerne mellem arbejdsmarkedets parter. I dag bidrager alle 28 EU-lande plus Norge til arbejdet med at følge udviklingen. FAOS har leveret nationale data til EIRO siden 1997 og siden 2003 også til European Restructuring Monitore, ERM.

EurWORK

EurWORK er et af flere observatorier under Eurofond – en organisation under EU der siden 1975 har haft til opgave at bidrage med forskning og tiltag til bedre livs- og arbejdsvilkår indenfor EU.

EurWORK har base i Dublin, Irland.

FAOS har leveret forskning om det danske arbejdsmarked herunder overenskomstforhandlinger til EurWORKS forgænger EIRO siden 1997.

FAOS blandt mest populære EU-rapporter

FAOS leverer løbende forskning til Den Europæiske Fagbevægelses Forskningsinstitut i Bruxelles, ETUI, og i 2014 figurerede en af vores rapporter blandt de mest populære ETUI-rapporter set ud fra antal downloads. Dermed beviser FAOS, at vi kan gøre vores forskning gældende på europæisk plan.

I alt blev rapporten *Nordic labour market models in open markets* downloaded 443 og indtog dermed tredjepladsen over de mest populære rapporter fra ETUI godt 100 downloads fra førstepladsen.

Bag rapporten står Søren Kaj Andersen og Christian Lyhne Ibsen fra FAOS og Jon Erik Dølvik fra vores norske pendant FAFO.

Rapporten er en del af NordMod-projekt, som er et fælles nordisk forskningsprojekt, der bredt analyserer udfordringer og perspektiver for de nordiske velfærdssamfund frem mod år 2030. Projektet er finansieret af SAMAK, en samarbejdsorganisation for LO-fagbevægelserne og Socialdemokratierne i Norden.

Udsnit af mest downloadede FAOS-rapporter i 2014

Consensus or coercion - Collective bargaining coordination and third party intervention

Forfatter: Christian Lyhne Ibsen

Ph.d.-afhandling

De nordiske aftalemodeller i åbne markeder - udfordringer og perspektiver

Forfatter: Søren Kaj Andersen, Jon Erik Dølvik

& Christian Lyhne Ibsen

NordMod-projekt

Folkeskolelærernes arbejdstidsregler

Forfatter: Nana Wesley Hansen

Faktaark

Trade unions and precarious work

Forfatter: Mikkel Mailand & Trine P. Larsen

Forskningsrapport til BASORI-projekt

Danske virksomheders brug af østeuropæisk arbejdskraft

Forfatter: Søren Kaj Andersen & Jonas Felbo-Kolding

Forskningsrapport

FAOS I MEDIERNE

"Vores undersøgelse viste, at der indenfor landbruget var lønninger helt ned under 80 kr. i timen. Det vil mange politikere ikke acceptere, men det vil rumænerne, som kommer fra et markant fattigere land."

Søren Kaj Andersen i Berlingske 12. februar 2014

"Det er ikke jubellønstigninger, men det ser ud til realløn fremgang, uden at konkurrencevnen bliver sat over styr, hvilket er vigtigt både for arbejdsgivere og lønmodtagere. Det er udtryk for, at overenskomstforhandlingernes signal blev fulgt, men det er stadig bedre end resultaterne fra 2010 go 2012."

Christian Lyhne Ibsen i Jyllandsposten 15. september 2014

"På industriens område gælder det for eksempel, at hvis man kan blive enige om arbejdstiden lokalt, så kan man se bort fra hele kapitlet om arbejdstid i industriens overenskomst."

Anna Ilsøe til Ugebrevet A4 10. marts 2014

BAGGRUND Overenskomst 2014

Kamp mod social dumping, skal sikre nej til lønaftale

Ikke engang Bjarne Corydon tør grube ind i en konflikt som drejer sig om social dumping, lyder det fra kritikere af overenskomstforløbet

«Hvis man har en overenskomst med 30 år, har man nemmere at få ændret den end hvis man har en overenskomst med 10 år», siger Bjarne Corydon, som er leder af den økonomiske afdeling i Danmarks Erhvervsfremmeråd. Han siger, at det er svært at ændre en overenskomst, som er blevet indgået i et samarbejde med en anden part. Han siger, at det er svært at ændre en overenskomst, som er blevet indgået i et samarbejde med en anden part.

«Hvis man har en overenskomst med 30 år, har man nemmere at få ændret den end hvis man har en overenskomst med 10 år», siger Bjarne Corydon, som er leder af den økonomiske afdeling i Danmarks Erhvervsfremmeråd. Han siger, at det er svært at ændre en overenskomst, som er blevet indgået i et samarbejde med en anden part.

Byggeri i Århus. Mange af de nye bygninger er blevet opført af rumænerne, som kommer fra et markant fattigere land. Det har ført til en kamp mod social dumping.

FAKTA

Magnætkassen Overenskomstens ændring betyder, at den nye overenskomst skal gælde for alle, der arbejder på fuld tid i Danmark. Det betyder, at den nye overenskomst skal gælde for alle, der arbejder på fuld tid i Danmark.

8 | DEBAT

39% af landets anbragte unge dumper kollektors afgangsprøve i matematik. 10% af de ikke-anbragte kollektors afgangsprøve i matematik.

Matematikprøven i dag er et af de vigtigste skridt i den danske uddannelsesreform. Mange elever er borte fra prøven, hvilket er et tegn på, at den nye uddannelsesreform ikke fungerer som planlagt.

SAMFUND

Noter

EU-borgere tager sydedagpenge med til udlandet

En EU-borger, der kommer til Danmark, har ret til at arbejde i Danmark. Men hvis borgeren kommer fra et land, der ikke er medlem af EU, kan borgeren ikke arbejde i Danmark. Dette betyder, at EU-borgere kan tage sydedagpenge med sig til udlandet.

301 SØG SAU

Uklaret om behov for udlænding

Der er stadig uklare om behovet for udlændinge i Danmark. Det betyder, at der er brug for flere udlændinge i Danmark. Dette betyder, at der er brug for flere udlændinge i Danmark.

301 SØG SAU

Uklaret om behov for udlænding

Der er stadig uklare om behovet for udlændinge i Danmark. Det betyder, at der er brug for flere udlændinge i Danmark. Dette betyder, at der er brug for flere udlændinge i Danmark.

301 SØG SAU

Uklaret om behov for udlænding

Der er stadig uklare om behovet for udlændinge i Danmark. Det betyder, at der er brug for flere udlændinge i Danmark. Dette betyder, at der er brug for flere udlændinge i Danmark.

INFORMATION

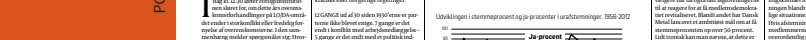
»Det er en god ting at sige velkommen«

Det er en god ting at sige velkommen til nye medarbejdere. Det betyder, at der er brug for flere medarbejdere i Danmark. Dette betyder, at der er brug for flere medarbejdere i Danmark.

Historik. Om storkonflikter bør man ikke spå

I de 12 år, der er gået siden 1990'erne, er partene ikke blevet enige om overenskomst. Men resultatet er aldrig tidligt forude.

Storkonflikter er sjældne, men når de opstår, kan de have store konsekvenser. Det betyder, at der er brug for flere storkonflikter i Danmark. Dette betyder, at der er brug for flere storkonflikter i Danmark.

Udvalgte storkonflikter i Danmark 1990-2014. De fleste storkonflikter opstod i de første år af 2000'erne.

6 | GLOBALISERING

Den globale

Globalisering har også ramt akademiske arbejdsmarkeder. Det betyder, at der er brug for flere akademiske arbejdsmarkeder i Danmark. Dette betyder, at der er brug for flere akademiske arbejdsmarkeder i Danmark.

Globalisering har også ramt akademiske arbejdsmarkeder. Det betyder, at der er brug for flere akademiske arbejdsmarkeder i Danmark. Dette betyder, at der er brug for flere akademiske arbejdsmarkeder i Danmark.

6 | GLOBALISERING

Den globale

Globalisering har også ramt akademiske arbejdsmarkeder. Det betyder, at der er brug for flere akademiske arbejdsmarkeder i Danmark. Dette betyder, at der er brug for flere akademiske arbejdsmarkeder i Danmark.

6 | GLOBALISERING

Den globale

Globalisering har også ramt akademiske arbejdsmarkeder. Det betyder, at der er brug for flere akademiske arbejdsmarkeder i Danmark. Dette betyder, at der er brug for flere akademiske arbejdsmarkeder i Danmark.

6 | GLOBALISERING

Den globale

Globalisering har også ramt akademiske arbejdsmarkeder. Det betyder, at der er brug for flere akademiske arbejdsmarkeder i Danmark. Dette betyder, at der er brug for flere akademiske arbejdsmarkeder i Danmark.

JYLLANDS-POSTEN

Lans hele tema om det globaliserede magtsæktorbasket DMI Privat, som du finder på www.dmi.dk

FAOS bidrog aktivt til debat

1400 artikler blev det til i 2014, hvor FAOS var citeret. Dermed bidrog forskningscentret aktivt med viden indenfor temaer, der berørte arbejdsmarkedet.

FAOS optræder ofte og gerne i medierne. Alene i 2014 blev det til godt 1400 artikler, hvor en eller flere af centrets forskere blev citeret. Dermed bidrog FAOS aktivt til at bringe nuancer ind i debatten om emner som udenlandsk arbejdskraft, den danske model, forhandlingsinstitutionerne etc.

Men at blive citeret i medierne handler ikke kun om at blive set og hørt. Det handler i højere grad om at levere nuancer og indsigt i de emner, som FAOS beskæftiger sig med.

Når forskning bliver vinklet

”Flertal af østfirmaer undgår dansk løn”. ”3 ud af 4 udlændinge arbejder på overenskomst”. Sådan lød et par af overskrifterne i nogle af de artikler, hvor FAOS blev citeret.

Som eksemplerne viser, bliver forskning ofte køgt ned til en enkelt overskrift. Forskere ved, at mediernes præmis for at formidle videnstungt stof er, at de sjældent har spalteplass eller taletid til at få alle forbehold og nuancer med. Den præmis er ansatte ved FAOS meget bevidste om, når journalisterne ringer. Omvendt er det også en mulighed for FAOS til at mane fejlagtige betragtninger til jorden og nogle gange udvide perspektivet på historien.

FAOS’ forskning beskæftiger sig med emner, der optager mange, og det er derfor en vigtige opgaver at bidrage til debatten og tilføje de vigtigste nuancer.

gaard og Lone Thomsen | magisterbladet.dk | illustration: Caluarbo

Verden trænger sig på

...tende ind over landgrænsen for at tage jobbene fra højtuddannede danskere. Af den samlede danske arbejdskraft udgør udenlandsk arbejdskraft under otte procent, og det er kun en lille del, der er ansat i job, der kræver høj kvalifikation og arbejdskraft, fastslår hun.

”Et gennemgående undtagelsestilfælde, at 532 virksomheder sendte i alt 4.636 stillinger, der kræver høj kvalifikation, ud til udenlandske arbejdskraft i perioden fra 2009 til 2011, og det svarer til, at hver fjerde job sendt ud til udenlandske arbejdskraft kræver høj kvalifikation.”

”Når vi analyserer de opgaver, der bliver sendt ud af landet, er det på magisterområdet i høj grad inden for industriens samt it- og telekommunikation, på jobbene flyttes ud af Danmark. Særligt på it-området er der fokus på omkostningsbesparelser, mens udnyttelse af forsknings- og udviklingsopgaver i både it-, medicinal- og bioteknikbranchen også er til rådighed, og hvor virksomhederne derfor lægger deres produktion. Omkostningsbesparelser kan i sådanne tilfælde bare være en ekstra bonus.”

MAGISTERBLADET

POLYTEKNIKEN | Søndag 25. marts 2014

12 | DEBAT

2 kvadrater friareal, dvs. parker og beplantede offentlige rum, er der per beboer på Vesterbro i København.

25 kvadrater friareal er der per beboer i det øvrige København.

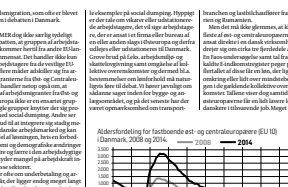
EP-DEBAT: Mange politikere har brugt valgkampen på udsiddet flak fra Deborags 16 vortrykere. Men både et, at de ud af de arbejdsopgaver er smalt drevet i en dansk virksomhed, og for tabet for en led, der svarer til normalt lønsvare. Arkivfoto: Finn Frandsen

Kontra. Østarbejdere er en del af løsningen

Østeuropæiske arbejdere har været EP-valgkampens store tema. Men debatten har været alt for ensidig.

ANALYSE

AF DENNISE LARSEN/FAOS

for arbejdsmarkedet, som ikke er blevet taget hensyn til i debatten.

Der er faktisk tale om en væsentlig del af arbejdsmarkedet. De fleste af de udenlandske arbejdere er kvinder, og de fleste er uddannede. De fleste er født i EU-landene, og de fleste er født i Danmark. De fleste er født i Danmark, og de fleste er født i Danmark.

De fleste af de udenlandske arbejdere er kvinder, og de fleste er uddannede. De fleste er født i EU-landene, og de fleste er født i Danmark. De fleste er født i Danmark, og de fleste er født i Danmark.

...pik ikke vil være et selvstændigt emne. Det er en del af den samlede løn, og det er en del af den samlede løn. Det er en del af den samlede løn, og det er en del af den samlede løn.

...et emne, som er en del af den samlede løn. Det er en del af den samlede løn, og det er en del af den samlede løn. Det er en del af den samlede løn, og det er en del af den samlede løn.

Antal infomediahits

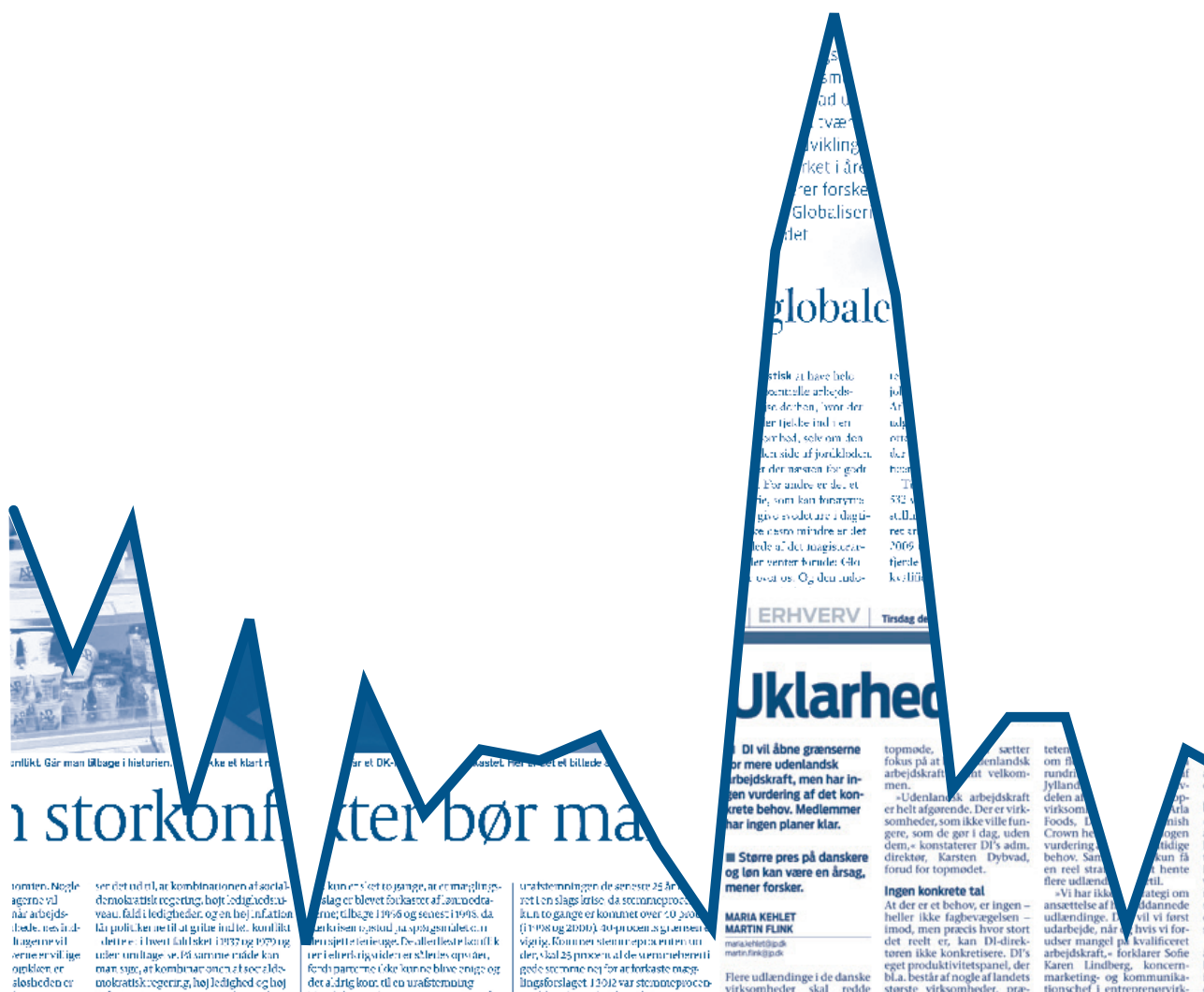
Jan	Feb	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Nov	Dec	I alt
205	272	168	90	37	115	92	88	29	98	84	1394 hits

Det månedlige antal infomediahits for FAOS i 2014.

500 Infomediahits 2012-2014

450
400
350
300
250
200
150
100
50
0

OK-13. Den offentlige sektor.

2012

marts

juni

2013

marts

august

Søren Kaj Andersen blev en af KU's mest citerede forskere

Centerleder ved FAOS var på toppen af listen over de mest citerede forskere ved Københavns Universitet i 2014.

Det blev til en 8. plads til centerleder ved FAOS Søren Kaj Andersen, da Universitetsavisen i november 2014 offentliggjorde en liste over de mest citerede forskere på Københavns Universitet. I alt blev det til 641 artikler, radio og- og tv-indslag i perioden 1. november 2013 til 1. november 2014.

”På FAOS er vi glade for placeringen, og ser det som en indikator på, at journalisterne er bevidste om vores arbejde og den viden, vi kan bidrage med,” siger Søren Kaj Andersen, der primært udtaler sig om emner, der vedrører overenskomstforhandlinger og udenlandsk arbejdskraft, men også generelt om aftale- og organisationsforhold på det danske arbejdsmarked.

Placeringen ligger fint i tråd med FAOS’ strategi om at være det naturlige kildevalg for journalister, når de skal skrive om emner indenfor centrets forskningsområder.

”Vi har to vigtige roller. Dels er det vigtigt, at vi selv er gode til at tage fat i journalisterne og gøre dem opmærksomme på nye forskningsresultater m.m. Dels er det vigtigt, at journalisterne kender os, og henvender sig, så snart der kører en debat indenfor vores område.”

Slår flere kendte forskere

Med placeringen slår Søren Kaj Andersen flere (medie) kendte og ofte brugte forskere, som Juraprofessor Eva Schmidt(nr 18), læge og ernæringseksperter Arne Astrup (nr 15) og professor og DNA-forsker Eske Willerslev (nr. 10).

Blandt de otte øverste på listen er så tunge piger og drenge som professor og læge Bente Klarlund(nr. 5), professor i statskundskab Marlene Wind(nr. 3) og så selvfølgelig listens nummer et professor i statskundskab og valgforsker Kasper Møller Hansen.

OK-14. Den private sektor.

Som grafen viser, varierer antallet af artikler, hvor FAOS leverer viden fra måned til måned. De helt store udsving ses dog ved overenskomstforhandlingerne.

2014 februar

maj

september

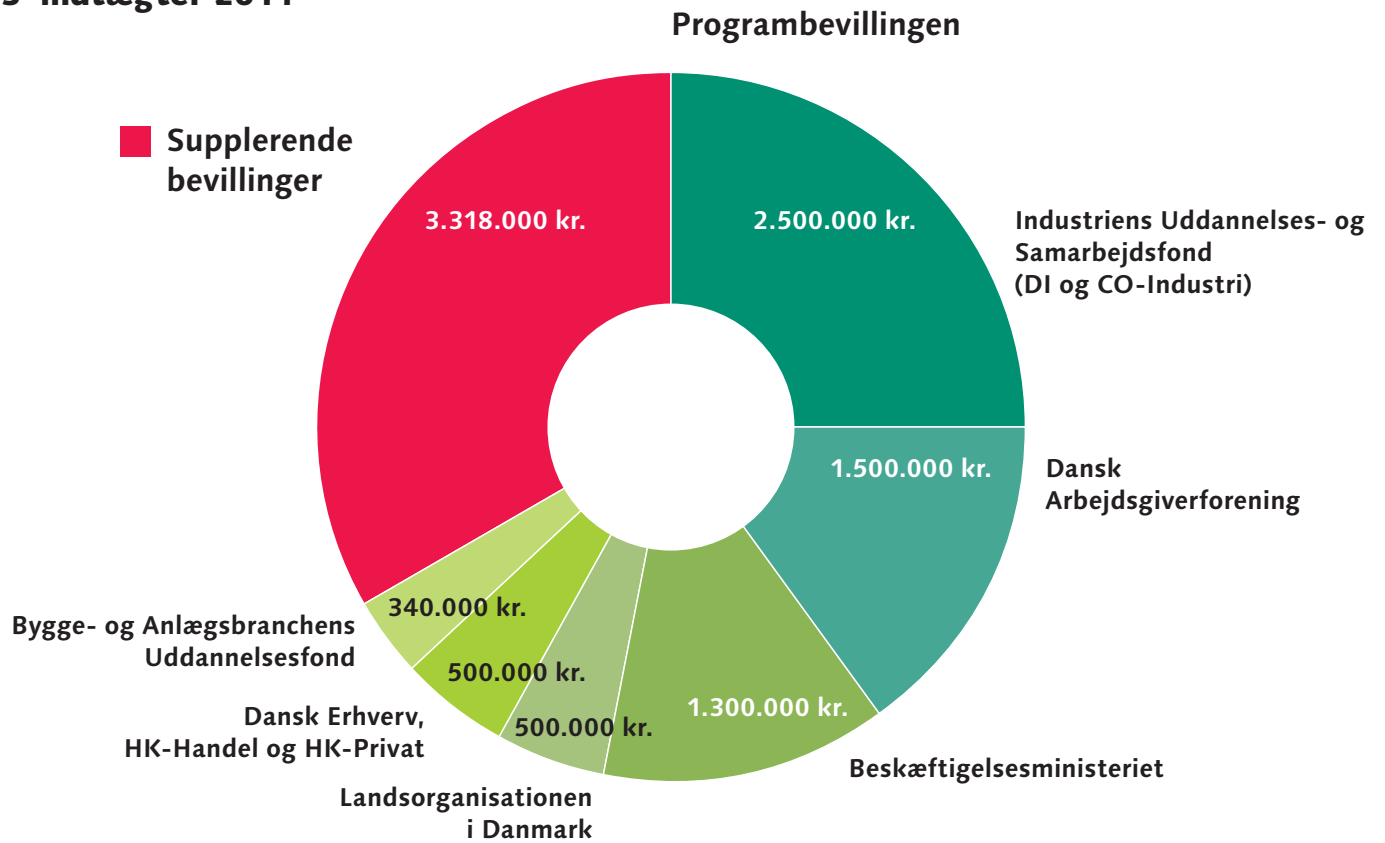
december

ØKONOMI

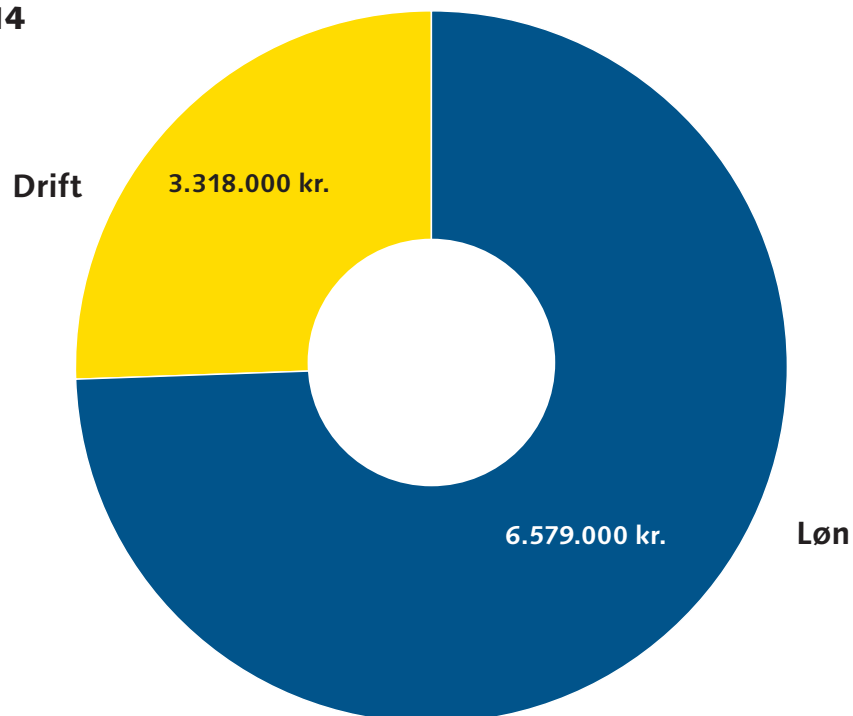
Økonomi

Grundstammen i FAOS' økonomi er programbevillingen, der knytter sig til FAOS' forskningsprogram. Den nuværende programbevilling dækker årene 2014- 18 og udgør årligt 6.640.000 kroner, hvilket for året 2014 svarede til 67 procent af de samlede bevillinger. Udover programbevillingen stammer FAOS' indtægter fra en række supplerende bevillinger, der er knyttet til specifikke projekter. De supplerende bevillinger kommer i vid udstrækning fra samme bidragsydere som programbevillingen.

FAOS' indtægter 2014

FAOS' udgifter 2014

Nyt forskningsprogram

I 2014 tog FAOS hul på et nyt, femårigt forskningsprogram med titlen *Den danske model og presset fra internationalisering og differentiering*. Forskningsprogrammet tager afsæt i, at den danske model, centreret om det kollektive aftalesystem, står stærkt her i midten af 2010'erne. Overenskomstdækningen er i international sammenhæng høj og er ikke faldet nævneværdigt i de senere år. Omfanget af emner, der reguleres af arbejdsmarkedets parter i overenskomsterne, har aldrig været mere omfattende, og det er med lærerkonflikten i 2013 som eneste undtagelse lykkedes parterne at forhandle aftaler på plads gennem kriseårene. Dette adskiller finanskrisen fra oliekrisen i 1970'ernes, hvor overenskomstforhandlingerne tre runder i træk endte i politiske indgreb og en krise for selve aftalesystemet.

Når det er sagt, er der også tydelige udfordringer. De er primært afspejlet i to gennemgående temaer i programmet. For det første en internationalisering, der omhandler flytning af produktion af varer og service til udlandet (outsourcing), udenlandske virksomheders ageren på det danske arbejdsmarked, europæisk arbejdsmarkedsregulering, der i disse år tager nye former, og en arbejdsmigrationen fra specielt Øst- og Centraleuropa, der til stadighed skaber debat.

For det andet en differentiering, som kommer til udtryk på forskellig vis. Det sker for eksempel, når den traditionelle fagbevægelse bliver udfordret af de 'gule' organisationer, og når udenlandsk arbejdskraft fra forskellige dele af verden bliver en del af det danske arbejdsmarked. Dette rammer også virksomhedsniveauet og handler om, hvordan ledelse og medarbejdere forholder sig til en stadig mere sammensat medarbejdergruppe samt udenlandske virksomheder, der kommer hertil med andre forestillinger om regulering og samarbejde end, hvad vi umiddelbart kender fra den danske model.

For en nærmere beskrivelse af FAOS' forskningsprogram 2014-2018 se faos.dk

FAOS' forskningsprogram er opdelt i fem forskningsområder (FO). På de følgende sider præsenterer vi de vigtigste tiltag og resultater fra hver af de fem forskningsområder fra året 2014.

FO1

REGULERING PÅ SEKTOR- OG NATIONALT NIVEAU

Dette forskningsområde har til formål at følge og analysere overenskomstfornyelserne indenfor det private og offentlige arbejdsmarked samt den arbejdsmarkedsrelevante lovregulering. Her undersøger FAOS blandt andet, hvad en stigende international konkurrence betyder for det danske arbejdsmarked, samspillet mellem aftaler og lovgivning, og hvordan aftalesystemerne har udviklet sig gennem årene.

FOTO: SCANEX / THOMAS LEKFELDT

Under FO1 har vi valgt at fremhæve følgende.

Var lærerlockouten et angreb på den danske model?

Utallige fejlslagne forsøg på at nå til enighed og en lærerlockout, der endte i et lovindgreb. Overenskomstforhandlingerne på det offentlige område i 2013 var ikke som overenskomstforhandlinger er flest. Men hvorfor endte OK13, som den gjorde, og var der ligefrem tale om et angreb på den danske model?

De og mange andre spørgsmål belyser Mikkel Mailand i sin publikation: *Overenskomstforhandlinger under pres - OK2013 i den offentlige sektor*.

Bogen blev præsenteret på et velbesøgt seminar 19. november 2014 og indeholder også en diskussion af OK13s videre betydning for den danske aftalemodel.

Undersøgelsen beskriver, hvordan Gymnasieskolernes Lærereforening hårdt presset valgte at indgå et forlig, der betød tabt forhandlingsret om arbejdstid til gengæld for en lønkomensation. Analysen dækker også folkeskoleområdet, hvor Lærernes Centralorganisation sagde nej tak til at indgå forlig som gymnasielærernes, og hvor processen endte med lockout og politisk indgreb efter fejlslagne forsøg på at forlige parterne.

Fælles for de to undervisningsområder var, at arbejdsgiverne ville have en ren ledelsesret vedrørende arbejdstidsspørgsmålet fremfor at forhandle den kollektivt. De etablerede derfor et meget snævert forhandlingsrum, hvor kun meget begrænsede kompromiser var mulige. Et så snævert forhandlingsrum er ikke i sig selv et brud på den danske model, ligesom både lockout og lovindgreb uomtvisteligt ligger indenfor rammerne af modellen. Men undersøgelsen åbner for en diskussion af en række punkter. Blandt andet hvorvidt en meget begrænset forhandlingsvilje fra arbejdsgiversiden var med til at presse modellen.

Den danske aftalemodel er jævnlige til debat. Og en bog, der afdækker og diskuterer forløbet om netop OK13, skal derfor ses som et væsentligt bidrag til at belyse nogle af de udfordringer, som modellen møder i disse år.

De nordiske aftalemodeller under pres

Det er ikke kun i Danmark, at forhandlingssystemet er under pres. I 2014 færdiggjorde Søren Kaj Andersen og Christian Lyhne Ibsen i samarbejde med med Jon Erik Dølvik fra det norske forskningsinstitut FAFO rapporten: *De nordiske aftalemodeller i åbne markeder - udfordringer og perspektiver*.

Rapporten beskriver, hvordan faldende medlemstal i de nordiske fagbevægelser udfordrer de nordiske fagforeningers traditionelle styrke, og hvordan de kollektive forhandlingssystemer i de nordiske lande har måttet tilpasse sig det internationale skift til et lavinflationsregime, mere intens konkurrence og øget mobilitet.

Rapporten var et bidrag til et fælles nordisk forskningsprojekt, NordMod-projekt, der bredt analyserer udfordringer og perspektiver for de nordiske velfærdssamfund frem mod 2030. Samtidig udgav fagbevægelsens europæiske forskningsinstitut, ETUI en engelsk version af rapporten som et led i deres egen rapportserie.

Læs mere om FAOS' aktiviteter indenfor FO1 på faos.dk

ARBEJDSMARKEDSORGANISATIONERNE

Dette forskningsområde har til formål at følge og analysere udviklingen i danske arbejdsmarkedsorganisationer. Her undersøger FAOS blandt andet, hvad det betyder for overenskomstforhandlinger og trepartssamarbejde, at tilslutningen til de overenskomstbærende fagforeninger er dalene, hvad der bestemmer medlemsudviklingen i de enkelte fagforeninger, og hvorfor arbejdsgiverorganisationerne har haft held med at få flere til at melde sig ind.

Under FO2 har vi valgt at fremhæve følgende.

Ufaglærte privatansatte melder sig ud af fagforeningerne

Ufaglærte, der er ansat i private servicevirksomheder, melder sig i højere grad ud af LO's fagforbund end deres faglærte kolleger. Sidstnævnte vælger til gengæld i højere grad at være medlem af en gul fagforening end tidligere.

I 2014 udarbejdede Christian Lyhne Ibsen fra FAOS i samarbejde med Jonas Toubøl og Anton Grau Larsen med finansiering fra LO-rapporten: *Det mobile danske arbejdsmarked og organisering af lønmodtagerne*.

Rapporten belyser tre spørgsmål: Hvor står LO-organisationerne svagt og stærkt? Hvor har de gule organisationer i særlig grad vundet indpas? Og endelig hvor er den samlede organisationsgrad faldet mest dramatisk?

Det er ikke noget nyt, at arbejdstagere takker nej til medlemskab hos de traditionelle fagforbund, men en detaljeret undersøgelse af arbejdstagernes valg og fravalg fordelt på 41 nøje definerede segmenter har ikke tidligere været belyst.

Segmenter skal forstås som underarbejdsmarkeder, indenfor hvilke lønmodtagerne typisk skifter stillinger. Et segment rummer for eksempel både pædagoger og tjenere og bartendere, da man ofte ser tjenere skifte til et job indenfor pædagogik og vice versa.

Rapporten viser blandt andet, at segmenterne Transport, Butik/levering, Restauration/hotel oplever markante fald i organisationsgraderne i perioden 1995-2012. Forskerne viser også, hvordan den enkeltes arbejds- og livsvilkår påvirker motivation til at organisere sig eller lade være.

Rapporten giver et godt afsæt for en ny rapport som forskerne arbejder på at få færdig i løbet af 2015. Her kortlægger de vandringer fra LO-fagforbund til gule fagforbund og undersøger, hvordan jobskifte påvirker lønmodtagere til at skifte fagforening. Derudover analyserer de effekten af organisationsgraden på arbejdspladsen og nyansattes tilbøjelighed til at organisere sig.

Vigtig viden om rollefordeling ved mulig fusion mellem LO og FTF

LO og FTF drøfter i øjeblikket mulighederne for dannelsen af en ny fælles hovedorganisation. I den forbindelse bad LO og FTF i 2014 FAOS om at udarbejde en analyse af hovedorganisationernes roller i forhandlingssystemet. Undersøgelsen er lavet af Søren Kaj Andersen og Anna Ilsøe og giver et indblik i de to organisationers roller i forhandlingssystemet.

Generelt har FTF en meget mere begrænset formel rolle end LO. Det hænger i vid udstrækning sammen med den hovedaftale LO har med DA. Til gengæld har FTF (som LO) en række uformelle roller i forhandlingssystemet. Rapporten indgik som baggrundsmateriale for de diskussioner, ledende repræsentanter fra LO og FTF's medlemsorganisationer har haft vedrørende mulighederne for at skabe en eventuel ny fælles hovedorganisation.

Læs mere om FAOS' aktiviteter indenfor FO2 på faos.dk

FO3

VIRKSOMHEDSNIVEAUET

Dette forskningsområde har til formål at følge og analysere forhandlinger, samarbejde og organisering på arbejdspladserne. Her undersøger FAOS blandt andet, hvad det betyder, at nogle virksomheder og lønmodtagere står udenfor den danske model, hvorfor modellen fravælges, og hvad det betyder i de enkelte virksomheder. Feltet belyser også nye samarbejdsformer på virksomhederne, og hvordan multinationale selskaber agerer på det danske arbejdsmarked og konsekvensen af outsourcing.

Under FO3 har vi valgt at fremhæve følgende.

Udfordring at fastholde deltidsansatte

På hvilken måde kan en uformel ordudveksling mellem chef og medarbejder, mens de fylder varer på hylderne, være med til at fastholde medarbejderen? Det var et af de spørgsmål, som blev afdækket, da Anna Ilsøe og Jonas Felbo-Kolding i september 2014 præsenterede deres undersøgelse: *Samarbejde om arbejdstid og uddannelse – veje til rekruttering og fastholdelse i dansk detailhandel.*

Undersøgelsen er baseret på seks casestudier og tager afsæt i nogle af de udfordringer, som danske detailvirksomheder står overfor i disse år.

Udvidede åbningstider betyder, at butikker i stigende grad må ty til deltidsansatte for at dække aftentimer og weekendvagter. Denne gruppe, der primært består af unge mennesker, er mere tilbøjelig til kun at være i jobbet i en kortere periode, og det betyder øgede udgifter til rekruttering og oplæring.

Analysen viser imidlertid, at disse medarbejdere kan fastholdes i jobbet i længere tid, hvis de bliver hørt af ledelsen og får indflydelse på tilrettelæggelsen af deres arbejdstid. Derfor kan det være gavnlig for lederne både at tage sig tid til den uformelle, individuelle samtale på gulvet og den mere formelle individuelle MUS-samtale. Undersøgelsen viser også, at for eksempel facebookgrupper, hvor de ansatte selv kan bytte vagter eller udveksle interne beskeder kan være gavnlige værktøjer i processen med at få denne gruppe til at blive i jobbet i længere tid end ellers.

Globalisering påvirker løn- og arbejdsvilkår

Når IT-branchen rykker arbejdspladser til udlandet, har det konsekvenser for løn- og arbejdsvilkår, mens det har mindre betydning, når medicinalfirmaer outsourcer jobs. Det er en af konklusionerne i Nana Wesley Hansen og Steen E. Navrbjergs rapport om akademikers løn og arbejdsvilkår set i lyset af globaliseringen.

Rapporten udkom i 2014 og viser også, at Danmark og ikke mindst højtuddannede danskere sandsynligvis går glip af nye job i medicinalindustrien.

Danske medicinalvirksomheder ekspanderer både nationalt og i udlandet, men der er indikationer på, at de fleste akademikerjobs bliver skabt i udlandet.

Undersøgelsen trækker på en lang række forskellige datamaterialer og rummer også resultater vedrørende universiteternes internationalisering og danske akademikers internationale mobilitet. Projektet blev finansieret af Dansk Magisterforening.

Læs mere om FAOS' aktiviteter indenfor FO3 på faos.dk

FO4

ARBEJDSMIGRATION

Dette forskningsområde har til formål at følge og analysere stigningen af udenlandsk arbejdskraft på det danske arbejdsmarked. Her undersøger FAOS blandt andet, hvad det stigende antal øst- og centraleuropæere betyder for løn, ansættelses- og aftaleforhold i den danske model, hvilke motiver har danske arbejdsgivere til at bruge udenlandsk arbejdskraft, og hvordan påvirker de nye arbejdstagere udviklingen af danske job.

Under FO4 har vi valgt at fremhæve følgende.

Velintegrerede øst- og centraleuropæere?

Udenlandsk arbejdskraft er i disse år et emne, der får meget opmærksomhed fra både fagbevægelsen, arbejdsgiverorganisationer, politikere og medier. FAOS publicerede i 2013 en stor undersøgelse om virksomhedernes brug af østeuropæisk arbejdskraft. Gentagne gange gennem 2014 refererede forskellige medier til bogen, ligesom vi også ved flere lejligheder var ude at fortælle om den.

Derfor var det også naturligt at følge op med en artikel, der påpegede en tendens, der allerede kunne ses i 2013-rapporten. Der er tilsyneladende et skel mellem arbejdsmigranter, der arbejder her midlertidigt og dem, der er her i længere tid. De første er oftest udstationerede eller pendlere, mens sidstnævnte har mere permanente ansættelser i danske virksomheder.

Tal fra jobindsats.dk viser, at omkring en tredjedel af de øst- og centraleuropæere, der i 2014 havde et arbejde i Danmark havde været her i minimum tre år.

Der er altså en stor gruppe, der har været her ganske længe og måske vil blive her permanent. Men det er stadig et åbent spørgsmål om de, i modsætning til de mere midlertidige arbejdsmigranter, bliver mere eller mindre fuldt integreret på det danske arbejdsmarked og får del i rettigheder og påtager sig de pligter, der hører med.

Den vedvarende opmærksomhed om udenlandsk arbejdskraft viser, at det fortsat er vigtigt at forske i emnet. Derfor er det positivt, at FAOS i 2014 fik finansieret og igangsat to store forskningsprojekter, der begge dykker dybere ned i spørgsmål om udlændinge, der kommer til Danmark, hvorvidt de integrerer sig på det danske arbejdsmarked og hvilken betydning, det har.

Rumænske og polske arbejderes integration på det danske arbejdsmarked.

Det første projekt forsøger at få en nærmere forståelse for, hvorvidt og hvordan polakker og rumænere, der bosætter sig i Danmark, bliver integreret på arbejdsmarkedet over tid. Samtidig ser projektet på, hvilken rolle sociale netværk spiller i forhold til denne gruppes tilknytning og integration. Projektet bygger dels på en spørgeskemaundersøgelse, der går ud til polakker og rumænere, dels på registerdata om de to grupper af udenlandske arbejdstagere. Dette projekt er samtidig et ph.-d.-projekt for Jonas Felbo-Kolding og er til dels finansieret af Beskæftigelsesministeriet. De første resultater fra projektet bliver publiceret i efteråret 2015.

Udenlandske virksomheder og medarbejdere i bygge og anlæg

Det andet projekt undersøger udenlandske arbejdstageres løn- og arbejdsvilkår m.m. i bygge- og anlægsbranchen. Det sker blandt andet ved interviews med 200 udstationerede polakker og tyskere i branchen. Et yderligere formål er at afdække udenlandske virksomheders oplevelser og erfaringer i bygge og anlægsbranchen. Dette sker via interviews med repræsentanter fra de udenlandske virksomheder, samt danske aktører, der er i kontakt med disse virksomheder. Projektet er finansieret af Dansk Byggeri og 3F og vil blive publiceret i efteråret 2015.

Læs mere om FAOS' aktiviteter indenfor FO4 på faos.dk

FO5

EU-REGULERINGEN

Dette forskningsområde har til formål at følge og analysere samspillet mellem EU og det danske arbejdsmarked. Her undersøger FAOS blandt andet, hvad det betyder, at EU i stigende grad kommer med initiativer, der potentielt kan påvirke danske løn- og arbejdsvilkår, hvordan EU's vækst- og beskæftigelsesinitiativer påvirker arbejdsmarkedet, og i hvilket omfang EU formår at imødegå de arbejdsmarkedsudfordringer, som følger i kølvandet på økonomisk krise, udvidelser og demografisk udvikling.

Under FO5 har vi valgt at fremhæve følgende.

Hvilke EU-tiltag optager danske arbejdsmarkedsorganisationer?

Et væsentligt tiltag på dette område i 2014 var at forberede fremtidige undersøgelser herunder den følgeforskning, der over den næste programperiode skal præge dette forskningsområde.

Følgeforskningen har for det første til hensigt at belyse de udfordringer som EU's arbejdsmarkedspolitik skaber for den danske model. For det andet at analysere de europæiske problemstillinger, der optager de danske parter indenfor arbejdsmarkedsområdet.

Dette vil ske med udgangspunkt i regelmæssige interviewrunder med danske arbejdsmarkedsorganisationer samt forskellige litteraturstudier.

FAOS gennemførte derfor i 2014 en større rundspørge blandt repræsentanter fra fagbevægelsen, arbejdsgiverorganisationerne og beskæftigelsesministeriet med det formål at blive klogere på samspillet mellem EU-tiltag og den danske model.

EU har stor indflydelse

EU har afgørende indflydelse på det danske arbejdsmarked. Strømmen af nye arbejdsretslige direktiver går ikke så stærkt som tidligere, til gengæld bliver eksisterende direktiver kontinuerligt revideret og implementeret, hvilket har direkte indflydelse på arbejdsmarkedet herhjemme. Derudover kommer der også nye direktiver og regulativer, der umiddelbart ikke omhandler det arbejdsretlige område, men som indirekte har konsekvenser for arbejdsmarkedet. Derfor har FAOS løbende fokus på EU, og vi har udover det omtalte projekt også lagt an til en undersøgelse af ungdomsarbejdsløshed i Europa.

Læs mere om FAOS' aktiviteter indenfor FO5 på faos.dk

**FAOS ANSATTE &
OVERSIGT OVER UDGIVNE
PUBLIKATIONER**

FOTO: THOMAS TRANE PETERSEN

Ansatte hos FAOS

Søren Kaj Andersen, centerleder, lektor, ph.d.
Mikkel Mailand, forskningsleder, lektor, ph.d.
Jesper Due, professor, fil.dr., emeritus
Jørgen Steen Madsen, professor, fil.dr., emeritus
Steen E. Navrbjerg, lektor, ph.d.
Trine P. Larsen, lektor, ph.d.
Anna Ilsøe, lektor, ph.d.
Jens Arnholtz, adjunkt, ph.d.
Nana Wesley Hansen, adjunkt, ph.d.
Christian Lyhne Ibsen, adjunkt, ph.d.
Jonas Felbo-Kolding, ph.d.-stipendiat, cand.scient.soc.
Astrid Stampe Lovelady, videnskabelig assistent, cand, scient ant.
Carsten Jørgensen, forskningsfuldmægtig, cand.phil.
Anna Christine Schmidt, informationskoordinator, cand.mag. (p.t. orlov)
Anette Guldmann, studentermedhjælper
Ane Kristiansen, studentermedhjælper

Forskningsnotater

Nr. 138: Vejen ud af krisen

Søren Kaj Andersen, Christian Lyhne Ibsen

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, juni 2014

Nr. 139: Psykisk arbejdsmiljø og samarbejdssystemet indenfor LO-området

Steen E. Navrbjerg, Jonas Felbo-Kolding

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, juli 2014

Nr. 140: Stilhed efter storm - Forventninger til OK2015

Nana Wesley Hansen, Mikkel Mailand

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, november 2014

Nr. 141: Bargaining for Social Rights in Sectors (BARSORIS) – National Report Denmark

Trine P. Larsen, Mikkel Mailand

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, november 2014

Videnskabelige artikler

Three approaches to coordinated bargaining: A case for power-based explanations

Christian Lyhne Ibsen

European Journal of Industrial Relations (online version), marts 2014

Nordic labour market institutions and new migrant workers: Polish migrants in Oslo, Copenhagen and Reykjavik

Jon H. Friberg (Fafo), Jens Arnholtz (FAOS), Line Eldring (Fafo), Nana Wesley Hansen (FAOS), Frida Thorarins (MIRRA)

European Journal of Industrial Relations, vol. 20, marts 2014.

The labor market regimes of Denmark and Norway – One Nordic model?

Paul N. Gooderham (Norwegian School of Economics), Steen E. Navrbjerg (FAOS), Karen Modesta Olsen (Norwegian School of Economics), Christina Roe Steen (Norwegian School of Economics)

European Journal of Industrial Relations (online-version), maj 2014.

The role of subsidiary social capital in international takeovers

Dana Minbaeva, Steen E. Navrbjerg

Paper til The Annual Meeting of Academy of International Business, Vancouver, Canada, 23.-26. juni 2014

Social dumping as reality and perception – foreign workers and local wage negotiations in Danish construction

Jens Arnholtz

Paper til The 7th Nordic Working Life Conference, Göteborg, Sverige, 11.-13. juni 2014

Is there a Danish model in retail? - Labour-management cooperation and its effects on recruitment and retention

Anna Ilsoe, Jonas Felbo-Kolding

Paper til The 7th Nordic Working Life Conference, Göteborg, Sverige, 11.-13. juni 2014

A wolf in a sheep's clothing? Active employers and public sector industrial conflict in Denmark

Mikkel Mailand

Paper til SASE Conference, Chicago, USA, 10.-12. juli 2014

The complexities of stability – how and why Nordic employers stay put

Søren Kaj Andersen (FAOS), Jon Erik Dølvik (Fafo), Christian Lyhne Ibsen (FAOS)

Paper til SASE Conference, Chicago, USA, 10.-12. juli 2014

New Public Management and the Battle over the Welfare Citizen

Nana Wesley Hansen

Paper til SASE Conference, Chicago, USA, 10.-12. juli 2014

Offshoring and the high end of the job market – a cross sector analysis

Nana Wesley Hansen

Paper til SASE Conference, Chicago, USA, 10.-12. juli 2014

Austerity measures and municipalities - the case of Denmark

Mikkel Mailand

Transfer, vol. 20, nr. 3, august 2014

Midlertidige øst-migranter udfordrer den danske model

Søren Kaj Andersen, Jonas Felbo-Kolding

Samfundsøkonomen, nr. 4, december 2014

Øvrige artikler

Østarbejdere - en udfordring og del af løsningen

Søren Kaj Andersen, Jonas Felbo-Kolding

Politiken 25. maj 2014

Fald i organisationsgraden igen

Christian Lyhne Ibsen, Jesper Due, Jørgen Steen Madsen

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, 13. maj 2014

Om storkonflikter bør man ikke spå

Christian Lyhne Ibsen, Søren Kaj Andersen

Politiken 11. april 2014

De offentlige overenskomstforhandlinger 2015 – tilbageblik, forventninger til arbejdsgiverne og lønmodtagerstrategier

Mikkel Mailand

Kritisk Debat, 78. udgave, 11. årgang, 15. februar 2014

Fra løn til velfærd - perspektiver for OK-2014

Christian Lyhne Ibsen, Søren Kaj Andersen

Kritisk Debat, 78. udgave, 11. årgang, 15. februar 2014

Bøger og rapporter

Overenskomstforhandlinger under pres - OK2013 i den offentlige sektor

Mikkel Mailand

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, 2014

Nordic labour market models in open markets

Søren Kaj Andersen (FAOS), Jon Erik Dølvik (Fafo), Christian Lyhne Ibsen (FAOS)

ETUI, 2014

Samarbejde om arbejdstid og uddannelse - veje til rekruttering og fastholdelse i dansk detailhandel

Anna Ilsoe, Jonas Felbo-Kolding

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, 2014

Globalisering af magisterarbejdet. Rapport udarbejdet for DM - Dansk Magisterforening

Nana Wesley Hansen, Steen E. Navrbjerg, Anna Paarup Kylling

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, 2014

De nordiske aftalemodeller i åbne markeder - udfordringer og perspektiver

Søren Kaj Andersen (FAOS), Jon Erik Dølvik (Fafo), Christian Lyhne Ibsen (FAOS)

Fafo, Oslo, Norge, 2014

A "legal revolution" in the European field of posting? Narratives of uncertainty, politics and extraordinary events

Jens Arnholtz

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, 2014 (ph.d.-afhandling)

østarbejder
social
dumping over
nordisk krise
konflikt arbejde
detailhandel
arbejdsgiver
Danmark
arbejdsmarked
arbejdsmiljø
arbejdsmigration
polakker
organisationsgrad
lønmodtager
storkonflikt
rumænere
bevægelighed
arbejdstid
østeuropa
model

FAOS

Forskningscenter for
Arbejdsmarkeds- og
Organisationsstudier

Sociologisk Institut
Københavns Universitet
Øster Farimagsgade 5
Postboks 2099
1014 København K
Tlf. 35 32 32 99
E-mail faos@sociology.ku.dk
www.faos.dk

SOCIOLOGISK INSTITUT
KØBENHAVNS UNIVERSITET

Denne publikation om FAOS' forskningsvirksomhed i 2014 indeholder en beretning om de aktiviteter, der er gennemført indenfor de forskellige forskningsområder i forskningsprogrammet "Den danske model og presset fra internationalisering og differentiering".